

Türkiye Biyoetik Derneği, Hasta Muayenesinde Güvenlik Güçlerinin Varlığı Hakkında Görüşü* :

Türk Tabipler Birliği Onur Kurulu eski üyesi, Muğla Tabip Odası Başkanı Op. Dr. Naki Bulut'un 05.01.2010 tarihinde Muğla Devlet Hastanesi Genel Cerrahi servisinde kendisine başvuran tutuklu hastasını, kolluk kuvveti nezareti olmadan muayene etmeyi talep etmesi, bunun reddedilmesi ile muayenenin gerçekleşmemesi, ardından soruşturma açılması, basına, kamuoyuna yansımış; meslek örgütünde, uzmanlık derneklerinde konu tartışmaya açılmıştır.

Dr. Naki Bulut'un, "Hekimlik mesleğinin nasıl yürütüleceği, ulusal sağlık mevzuatında, TTB Hekimlik Meslek Etiği Kuralları'nda, Tıbbi Deontoloji Tüzüğü'nde, Hasta Hakları Yönetmeliği'nde, Uluslararası Sözleşmelerde, İstanbul Protokolü'nde ve Dünya Tabipler Birliği Bildirgeleri'nde tanımlanmıştır. Hekimler hastaların, ırk, dil, din ve mezhep, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, ekonomik ve sosyal durumları ile sair farklılıkları dikkate almadan mesleklerini yürütmek zorundadır. Tutuklu ve hükümlülerin muayenesi de öteki hastalarınki gibi, kişilik haklarına saygılı, hekimlik sanatını uygulamaya elverişli koşullarda yapılmalı ve onların gizlilik hakları korunmalıdır. Polis ya da diğer kolluk görevlileri muayene odasında bulunmamalıdır. Hekimin, bu koşulların sağlanması için ilgililerden istekte bulunma hakkı ve sorumluluğu vardır"¹ değerlendirmesine katılıyoruz.

Sağlık hizmetine ulaşmak temel bir hasta hakkıdır ve sağlık hakkının temel bileşenlerindedir. Evrensel insani değerler ve toplum vicdanı sağlık hizmetlerine eşit şartlarda ulaşılmasını gerektirir. Çağdaş tıp etiği açısından savunmasız gruplar arasında yer alan ve bu nedenle daha da duyarlı yaklaşılması gereken tutuklu ve hükümlülerin tıbbi muayenesi de öteki hastalar gibi, hiçbir ayırım gözetmeden, insan onuruna ve bedensel bütünlüğüne, hastanın özerkliğine saygı gösterildiği koşullarda gerçekleştirilmelidir. Tıbbi muayene esnasında hekim-hasta ilişkisinin güven ve mahremiyete saygı kuralları gereği gizliliğin korunmasına özen gösterilmeli; hastaya tıbbi bakım ve tedavi vererek yarar sağlamanın koşulları oluşturulmalıdır. Bu nedenle Türkiye Biyoetik Derneği etik ve hukuka uygun koşullarda hasta muayenesi talep eden tutumu onaylamakta; hastanın zarar görmeden tıbbi hizmet sunumundan yararlanmasının önemini aynı şekilde vurgulamaktadır.

Sağlık, bireyin biyolojik, psikolojik ve sosyal bir bütün olarak iyilik halidir. Aynı zamanda her birey için vazgeçilmez bir hak olan sağlık hakkının kullanılmasında etik ve hukukun karşılıklı etkileşim içinde çağdaş değerlerle şekillendirdiği kurallar geçerlidir. Bireyin diğer haklarından kısıtlı tutulduğu durumlarda sağlık hakkına erişimine ve sağlık hakkını kullanım biçimine sınırlama getirilmesi ancak çok istisnai durumlarda ve yasayla mümkün olabilmeli, aynı zamanda akılcı ve adil gerekçelere dayandırılmalıdır. Çağdaş Sağlık Hukuku anlayışı, her etik kurala karşılık gelen bir hukuk maddesi olmasa da, her hukuk kuralının etik değerler zeminine dayanmasını önceler. Ele alınan olayda hekim ve hasta dışında kolluk kuvvetlerinin muayene ortamında bulunmasına dayandırılan Üçlü Protokol, çağdaş insani değerler, hukuki ve etik yaklaşım çerçevesinde yeniden gözden geçirilmeli; insan hakları temel ilkeleri çerçevesinde evrensel ve iç hukuk metinleri ile uyumlu hale getirilmelidir. Tüm taraflar, sorun çözücü ve yapıcı bir yaklaşım ve iletişim becerileri çerçevesinde hem hastanın özerkliğine saygı gösterildiği hem de tıbbi bakım ve tedavi uygulanarak yararının sağlandığı herkese eşit ve nitelikli sağlık hizmeti sunumu için çaba göstermelidirler.

* Türkiye Biyoetik Derneği Yönetim Kurulu'nun 27 Ağustos 2010 tarihli toplantısında onaylanmış, 04 Subat 2011 tarihli toplantısında revize edilmiştir. Hazırlayanlar: Dr. Cumhur İzgi, Dr. Yeşim Işıl Ülman, Dr. Muhtar Çokar.

¹ <http://www.radikal.com.tr/Radikal.aspx?aType=RadikalHaberDetay&Date=&ArticleID=1010577>